

www.sharghdaily.ir
چهارشنبه ۸ اردیبهشت ۱۴۰۰ | ۱۵ رمضان ۱۴۴۲ | ۲۸ آوریل ۲۰۲۱
سال هجدهم • شماره ۳۹۸۹ | ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۲ • اذان مغرب ۲۰:۰۶
اذان صبح فردا ۴:۴۲ • طلوع آفتاب ۶:۱۵

فardashargh@gmail.com

روزنامه‌فرو

رصد پدیده ابرماه در تهران. در این پدیده ماه در نزدیکترین حالت به زمین قرار می‌گیرد. عکس: علی احمدوند. آتا

زنان

اثرگذاری بحران کرونا بر زنان

سپیده کاوه

بحران همه‌گیری کرونا بر زندگی و معیشت افراد در سراسر جهان تأثیرگذار بوده؛ ولی نحوه اثرگذاری آن بر زنان به این علت که سبب گسترش نابرابری‌های جنسیتی شده، نیازمند مطالعه، سیاست‌گذاری و توجه ویژه است. طبق آخرین گزارش سازمان ملل، با گسترش بیماری همه‌گیر کووید ۱۹ دستاوردهای به‌دست‌آمده در سال‌های گذشته در راستای رفع تبعیض‌های جنسیتی هم در معرض خطر بوده و تبعیض‌ها در خطر بازگشت قرار دارند.

در حوزه‌های گوناگون از بهداشت تا اقتصاد، امنیت و حمایت‌های اجتماعی تأثیرات کووید ۱۹ بر روی زنان و دختران به علت جنسیت آنها بیشتر است. زنان و دختران که عمدتاً دارای درآمد کمتر، پس‌انداز کمتر و امنیت شغلی کمتر هستند و بیشتر در معرض فقر و زندگی در فقر قرار دارند، اثرات پیچیده اقتصادی را متحمل شده‌اند. زنان به علت اشتغال بیشتر در بخش‌های غیررسمی، دسترسی کمتری به حمایت‌های اجتماعی دارند و درصد بیشتری از خانوارهای تک‌والدی را نیز تشکیل می‌دهند. همچنین چون وظایف مراقبتی و نگهداری بیشتر از سوی زنان صورت می‌گیرد، بیشتر در معرض ترک کار اختیاری هستند. همه این عوامل سبب می‌شود که ظرفیت جذب شوک‌های اقتصادی از سوی زنان از مردان کمتر باشد. این وضعیت در کشورهای در حال توسعه شدیدتر است. در این کشورها بخش عمده نیروی کار زنان - حدود ۷۰ درصد- در اقتصادهای غیررسمی یا

کمترین دسترسی به سیاست‌های حمایتی ازجمله مرخصی استعلاجی با حقوق، دسترسی به حمایت‌های اجتماعی و دولتی مشغول به کار هستند. این مشاغل ماهیتا مرتبط با تعاملات اجتماعی، فضاهای عمومی و تفریحات هستند که در دوره همه‌گیری این‌گونه فعالیت‌ها عمدتاً محدود شده است.

بحران بیکاری وا‌زدست‌دادن شغل

آمارها نشان می‌دهند که مشاغل زنان ۱/۸ برابر بیشتر از مشاغل مردان در معرض بحران کرونا بوده‌اند. مؤسسه مک‌کینزی در گزارشش تحت عنوان کووید ۱۹ و برابری جنسیتی به این نتیجه رسیده که درحالی‌که در دنیا ۳۹ درصد نیروی کار را زنان تشکیل می‌دهند؛ ولی در بین افرادی که شغل خود را به دلیل کرونا از دست داده‌اند، ۵۴ درصد زن هستند. به بیانی دیگر زنان بسیار بیشتر از مردان در معرض بیکارشدن بوده‌اند. این

درآمذزایی زنان پس از همه‌گیری نیز تحت تأثیر منفی قرار خواهد گرفت. مؤسسه مک‌کینزی تبعات این همه‌گیری را با همه‌گیری ابولا مقایسه کرده و به نتیجه مذکور رسیده است.

چه باید کرد؟

با توجه به وضعیت شکننده اقتصادی زنان در ایران، هر سیاستی که در زمان بحران و بعد از آن طراحی و اجرا می‌شود، باید با توجه به هدف ایجاد اقتصاد و جامعه برابرتر، فرآگرت و پایدارتر باشد. در طراحی و اجرای این سیاست‌ها باید هدف‌گیری خاص بر روی زنان که آسیب‌پذیری بیشتری داشته‌اند، صورت گیرد. به‌عنوان مثال پرداخت‌های نقدی به صورت هدفمند در بخش‌هایی که زنان بیشتر مشغول به کار هستند، تخصیص یابد و صنایع و حرفی که شاغلان زن بیشتری دارند، باید دسترسی بیشتری به وام و اعتبارات و کمک‌های بلاعوض داشته باشند. همچنین مشاغل غیررسمی، نیمه‌وقت و فصلی که اکثرًا از سوی زنان انجام می‌شود، هم باید به‌عنوان هدف برای دریافت کمک‌های نقدی شناسایی و تأمین مالی شوند. خدمات اجتماعی فرآگیر برای افرادی که بیش از حد توان خود مشغول به انجام کارهای بدون دستمزد شده‌اند، باید گسترش یابد. مردان وظایف مراقبتی و پدانه خود را نباید با حضور زنان شناغل در خانه به علت دورکاری آنها به ورطه فراموشی یا کم‌رنگ‌شدن بسپارند. از کیفیت و کمیت ارائه خدمات بهداشتی به زنان در سیستم‌های بهداشتی و سلامت نباید کاسته شود.

با اجرای سیاست‌های مذکور شاید از خیلی بدترشدن اوضاع برای زنان جلوگیری شود؛ ولی به هر صورت به دلایل پیش‌تر ذکرشده، زنان آسیب بیشتری نسبت به مردان داشته‌اند و تبعیض جنسیتی در خلال بحران کرونا عمیق‌تر شده است. فراتر از مداخلاتی به صورت کوتاه‌مدت تعریف می‌شوند، باید مداخلاتی

نیز با بازه زمانی بلندمدت برای رفع آسیب‌های ناشی از کرونا به زنان از سوی سیاست‌گذاران تعریف و اجرا شود. این مداخلات بلندمدت باید مشارکت کلی زنان در اقتصاد، برابری دستمزد، برابری فرصت‌ها و برابری کلی طرح‌های حمایت اجتماعی را هدف‌گذاری کنند و در این بین تأمین مالی مناسب برای زنان کارآفرین و سازوکارهایی برای افزایش میزان خوداشتغالی و مشارکت زنان به وضعیت‌ی به مراتب نامناسب‌تر از دوره پنج سال اخیر سقوط می‌کند. این اثر منفی بر میزان اشتغال زنان ماندگاری بیشتری نسبت به دوره همه‌گیری خواهد داشت و شناسن یافتن شغل و فراموش شود.

▸ **دکتر بهرام امیراحمدیان**
▸ **استاد دانشگاه و تحلیلگر مسائل اوراسیا**

در اوراسیا از گذشته‌های دور، حاکماتی بر سر‌کار بودند که پس از به‌دست‌گرفتن قدرت از سوی اطرافیان «قبله عالم» شمرده می‌شدند و جایگزینی نداشتند، مگر پس از مرگ یا سقوط بر اثر هجوم فاتحانی دیگر یا شورش و دسیسه سپاهیان خودی. این روند ظهور و سقوط تاکتون ادامه دارد. مغول‌ها و دشت قبیچاق داستانی دیگرند؛ در این قلمرو هنوز هم همان رسم کهن برای در امان ماندن از دشمن پنهان و آشکار پابرجاست. باید فرمانروا در حضاری سنگی یا نیروهای مسلح متشکل از هواداران و فداییان محافظت شود. برای دیدار با فرمانروا یا خان، از ملاقات‌شونده باید تضمین گرفت و آن تقدیم نان و نمک است. در این قلمرو نان و نمک ارزشی والا دارد. خوراندن نان و نمک پیش از ملاقات با فرمانروا، نوعی بیعت و وفاداری است و نشان می‌دهد که فرد نمک‌گیر شده و توطئه‌ای نخواهد کرد. این رسم هنوز هم در بین ملت‌های این منطقه مرسوم است، ولی به‌گونه‌ای دیگر. از هر میهمان خارجی رسمی در بدو ورود با نان استقبال می‌کنند و باید تکه‌ای از نان از سوی میهمان خورده شود. همه رؤسای جمهور منطقه اوراسیا (حتی چین کنونی)، رهبرانی دائمی دارند. به‌جز قرقیزستان، بقیه از این قاعده مستثنا نیستند. روسیه الگوی مناسبی برای این منظور است. بحران جان‌شینی دامن همه منطقه را گرفته و از رؤسای جمهور، شاهان و امپراتوران ساخته است. اگر

پشت‌چهره-۱

امامعلی رحمان

رئیس‌جمهوری برای همه عمر

برق‌کار کار کرد. مدتی بعد او رئیس ساوخوز دانقره در محل زندگی خود شد. رحمان بر اساس زندگی‌نامه رسمی خود، در سال ۱۹۸۲ از دانشگاه ملی دولتی تاجیکستان با مدرک تخصص اقتصاد فارغ‌التحصیل شد. رحمان پس از چندین سال کار در ساوخوز دانقره در سال ۱۹۸۷ به‌عنوان رئیس ساوخوز منصوب شد. در سال ۱۹۹۰ رحمان به‌عنوان معاون مردمی در شورای عالی جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجیکستان انتخاب شد. رحمان نی‌نیف، رئیس‌جمهور تاجیکستان، در ماه‌های اول جنگ داخلی تاجیکستان در آگوست ۱۹۹۲ مجبور به استعفا واکبرشاه اسکندراف، سرپرست ریاست‌جمهوری شد. اسکندراف در نوامبر ۱۹۹۲ در تلاش برای پایان‌دادن به ناآرامی‌های مدنی، استعفا داد. در همان ماه، شورای عالی در جلسه شانزدهم خود در خجند تشکیل شد و تاجیکستان را جمهوری پارلمانی اعلام کرد. رحمان پس از آن از سوی اعضای شورای عالی به‌عنوان رئیس آن شورا انتخاب شد. پستی معادل رئیس‌جمهور و رئیس دولت، یعقوب سلیمانف، وزیر کشور سابق، بعدها یادآور شد انتصاب رحمان به این دلیل صورت گرفته بود که او «غیرتوصیفی» است که در آن دیگر فرماندهان میدانی فکر می‌کردند می‌توان او را «زمانی که به هدف آنها خدمت کرده باشد»، کنار گذاشت. در جنگ داخلی که از سال ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۷ به طول انجامید، حکومت رحمان مورد مخالفت ایزویسیون متحد تاجیک قرار گرفت. صد هزار نفر در جنگ جان خود را از دست دادند. او در ۹ فروردین ۱۳۷۶ در خجند و همچنین در دو اقدام به کودتا در آگوست ۱۹۹۷ و نوامبر ۱۹۹۸ از یک سو،قصد جان سالم به برد.

ادامه مطلب در شماره فردا

حقبان

شوراها؛ نهاد تشریفاتی یا پارلمان محلی؟

اصل ششم (اداره امور کشور با اتکا بر آرای عمومی) و اصل هفتم (پیش‌بینی شورای روسا، شهر، شهرستان و استان به‌عنوان ارکان تصمیم‌گیری و اداره کشور) نیز نظیر بر ماهیت و اختیار این نهاد مردمی است. جالب این است که با وجود برگزاری اولین دوره انتخابات شوراهای شهر و روستا در سال ۱۳۷۷، نخستین قانون در این زمینه با عنوان «قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری» در یکم آذر ۱۳۶۱ به تصویب مجلس رسید و اصلاحاتی در سال‌های ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۹ و ۱۳۷۰ داشت. سرانجام قانون «تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران» مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ همه قوانین قبلی را نسخ و به‌عنوان متن اصلی جایگزین شد. متأسفانه همچنان این قانون انتزاعی را که در اصول اولیه و فصل هفتم قانون اساسی در اندان مردم ایجاد می‌کند، برآورده نمی‌کند؛ برای نمونه تبصره ۳ ماده ۸۰، نصب شهرداران در شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰۰ هزار نفر و مراکز استان‌ها را نیازمند حکم وزیر کشور دانسته و شورا تنها نقش پیشنهاددهنده دارد. همچنین در ماده ۹۰ هیئت با عنوان «هیئت تطبیق مصوبات شوراهای اسلامی کشور با قوانین» پیش‌بینی شده که این هیئت حق درخواست تجدیدنظر از شورا را نسبت به مصوبات خود دارد که در نهایت احتمال دارد به صلاحی‌الامر شدن مصوبه بینجامد. درحالی‌که در کشورهای غربی اداره بسیاری از خدمات عمومی نظیر آموزش، بهداشت، راه‌سازی و… به نهادهای محلی واگذار شده، با توجه با اصول ششم و هفتم قانون اساسی و آموزه‌های اسلامی نظیر آیه «و امرهم شورا بینهم»، شایسته نیست در قانون‌گذاری عادی، شوراها از پارلمان محلی به سمت نهادی تشریفاتی حرکت کند.

صنّف

کرد. اعضا می‌توانند به هفت نفر برای هیئت‌مدیره و دو نفر برای بازرس رای دهند. داریوش آرمان، حمیدرضا (ایرج) اسلامی، پندرام الوندی، قادر باستانی، عصمت پناهی، علی زادمهر، نفیسه زارع‌کهن، مهرداد سرجوبی، مینا شهنی، احسان قلمچی، داود محمدی، پژمان موسوی، امیرعباس نغعی، تبسم نمازی، حسن نمکدوست، کامبیز نوروزی، خاطره وطن‌خواه و اعظم وسمه از نامزد‌های هیئت‌مدیره و فرهاد امیرخانی، حجت‌اله بیرامی، فرام شیرزادی، لی‌لی فرهادپور، کیسوف ففغوری و علیرضا نیکان نامزد بازرسی انجمن روزنامه‌نگاران هستند.

اتفاق

مهر: کتاب «رسانه‌شناسی» مهدی محسنیان‌راد منتشر شد. نخستین کتابی که اصطلاح «رسانه‌شناسی» یا «مدیالوژی» در روی جلد آن آمد، اثری بود که در سال ۲۰۱۶ در ۲۳۰ صفحه در نیویورک منتشر شد. اکنون این اثر منتشرشده جامع‌ترین کتاب تالیفی در این زمینه است.

وال استریت ژورنال:خبرکسب جایزه اسکار توسط «کلونی ژائو»، به‌عنوان اولین زن چینی در رسانه‌های این کشور نابیده گرفته شد. او اولین زن چینی بود که توانست در تاریخ اسکار جایزه بهترین فیلم و کارگردانی را دریافت کند؛ اما رسانه‌های رسمی، موتورهای جست‌وجو و فضای مجازی در کشور زادگاهش طوری وانمود کردند که گوئی این اتفاق رخ نداده است.

نیچر: پروفیسور «کلود گولدِر»، استاد دانشگاه لکستر، یک راهبرد تحلیلی برای شناسایی نابودزات ارائه داده که می‌تواند وجود ویروس‌ها را تنها در ۲۰ ثانیه تشخیص دهد. در این شیوه‌نمونه‌های رقیق مایعاتی مانند مخاط بینی با بزاق دهان بیماران برای تشخیص به کار گرفته می‌شود. این‌گونه توانایی آزمایش سریع شمار زبانی از نمونه‌ها ممکن می‌شود.

▸ **ابراهیم ابویی**
▸ **وکیل دادگستری**

اگر از دیدگاه نظام اداری شیوه مدیریتی دولت‌های غیرفدرال را به دو گونه «متمرکز» و «غیرمتمرکز» تقسیم کنیم، نظام اداری ایران به‌عنوان کشوری پهناور به روش عدم‌تمرکز اداره می‌شود. به این‌معنا که اداره امور محلی از سوی مردم محل انجام می‌گیرد. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در فصل هفتم «شوراها» (اصول ص تا صدوهمتم) این شیوه حکمرانی را پذیرفته است. اجرای‌شدن فصل شوراها حدود ۲۰ ساله به درازا کشید. مدیریت کشور وجود داشته است که پس از آغاز اولین دوره ریاست‌جمهوری خود با شعار توسعه سیاسی، اقدام به برگزاری نخستین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا کرد. به گفته یکی از نزدیکان خاتمی، هنگام رایزنی او با هدف زمینه‌سازی تشکیل شوراها، گرانای جدی از ورود حجم زیادی نیروی غیرحرفه‌ای به ساختار تصمیم‌گیری و سیدمحمد خاتمی تنها یک سال پس از آغاز اولین دوره سرانجام سران کشور قانع شدند و انتخابات در هفتم اسفند ۱۳۷۷ برگزار شد. پیشینه نهاد شوراها را باید در قانون اساسی مشروطیت جست‌وجو کرد. اصول ۹۰ تا ۹۳ متمم قانون اساسی مشروطیت تحت عنوان «انجمن‌های ایالتی و ولایتی» به موضوع شوراهای محلی برمی‌گردد. اصل ۹۰ بیان می‌کرد: «در تمام مالک مخروسه انجمن‌های ایالتی و ولایتی به موجب نظام‌نامه مخصوص مرتب